

SUOMEN KIERTOVOIMA
CIRKULÄRKRAFT FINLAND

Jätelain muutokset

Ympäristöviranhaltijoiden Lammin päivät 2-3.10.2019

Johanna Routio

lakimies

Suomen Kiertovoima ry KIVO

Suomen Kiertovoima ry - KIVO

- Kuntien alueellisten jätelaitosten asiantuntija, edunvalvoja ja yhdyskuntajätehuollon kehittäjä sekä koulutusten järjestäjä
- Perustettu vuonna 1996
- KIVOn jäseninä 31 jätelaitosta (kuntien omistamia) sekä yhteistoimintajäseniä
 - Pienin noin 25 000, suurin 1,3 milj. asukasta
- KIVOn jäsenten alueella (Manner-Suomi)
 - asuu 97 % suomalaisista (5,3 milj.)
 - on 89 % kunnista (11 % ei ole KIVOn jäsenten omistajakuntia - useat niistä tekevät yhteistyötä jätelaitosten kanssa ja neuvotteluja liittymisestä on käynnissä)

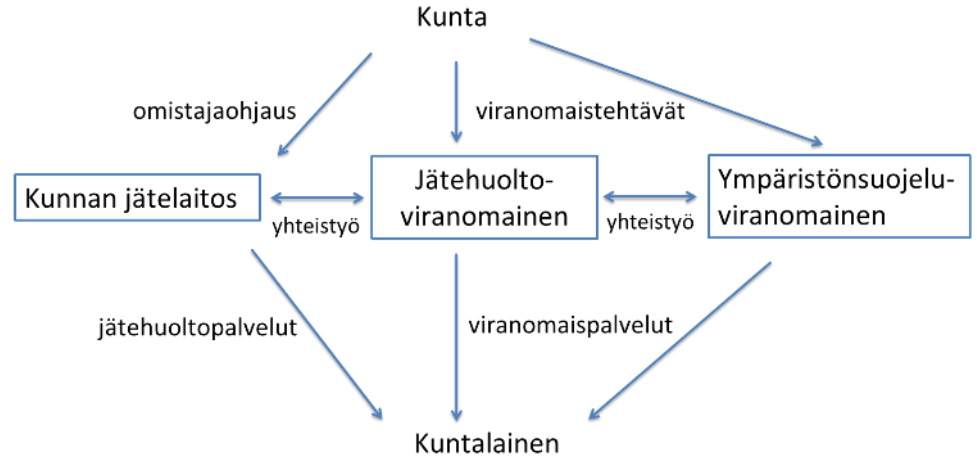
Kunnan roolit ja tehtävät jätelaissa

Jätelaitoksen palvelutehtävät

- Neuvonta, asiakaspalvelu
- Jätteenkuljetuksen järjestäminen (huom! 2 eri järjestelmää)
- Jätteiden keräys, hyödyntäminen, kierrätys

Jätehuoltoviranomaisen tehtävät

- Jätetaksa ja jätehuoltomääräykset
- Jätteenkuljetusjärjestelmästä päättäminen
- Seurantaviranomainen

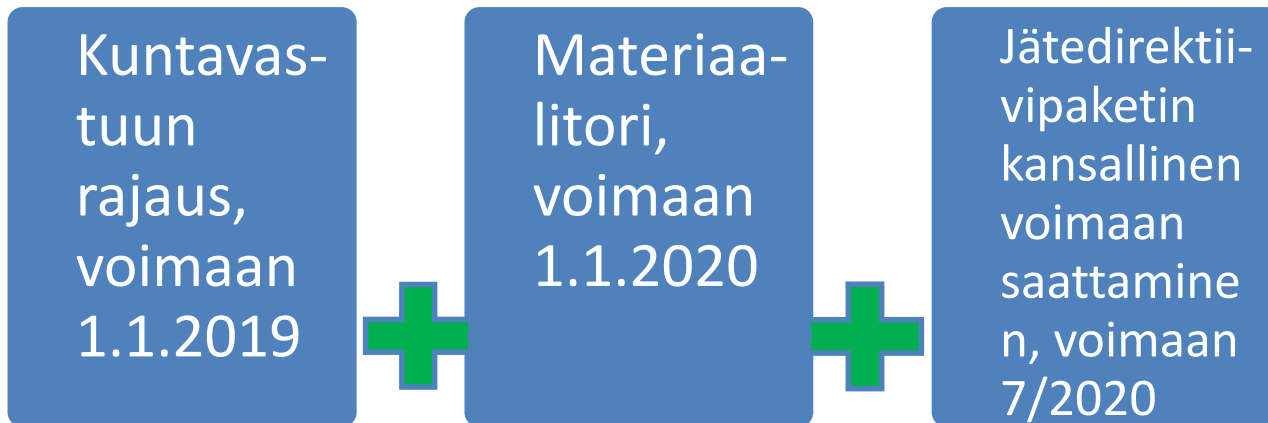
Valvontaviranomaisen tehtävät (ympäristönsuojeluviranomainen)

- ympäristönsuojelun edistäjä
- jätehuollon laillisuusvalvonta

Mikä on muuttunut ja muuttuu?

Jätelain muutokset 2019-2020

Kuntavastuun rajaus

Laki jätelain muuttamisesta 445/2018, voimaan 1.1.2019

- Rajattiin kunnan vastuu yhdyskuntajätehuollossa **asumisessa sekä kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvään jätteeseen** (= suoraan jätelain nojalla kunnan järjestämään jätehuoltoon liittymisvelvolliset)
- Kunnan markkinaehtoisten jätehuoltopalvelujen ulosmyyntiraja 10 % vuoteen 2030 saakka, sen jälkeen 5 % ilman 500 000 € rajaa (hallitusohjelman kirjauksen mukaan 10 %:n raja tulee olemaan pysyvä jätealalle)
- Kuntavastuun rajaus tuli voimaan 1.1.2019, kolmen vuoden siirtymäaika.
- Muutos tarkoittaa käytännössä, että kuntien lakisääteisistä asiakkuuksista poistuu yksityisen sosiaali-, terveys- ja koulutustoiminnan yhdyskuntajäte sekä julkisyhteisöjen kuten valtion hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte.
- Kuntaliiton yleiskirje sekä muistio jätelain muutoksesta 5.3.2019.

Kunnan toissijainen jätehuoltopalvelu

Laki jätelain muuttamisesta (438/2019), voimaan 1.1.2020

- Lainmuutos koskee toissijaisen vastuun jätehuoltopalveluita, ns. TSV-palveluita.
- Selvennyksenä: kunnan ensisijainen vastuu on asumisessa syntyvän jätteen sekä kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuolto
- TSV:n määritelmä jätelaissa (jätelaki 33 §):
 - kunnan on järjestettävä muun kuin 32 §:ssä tarkoitetun jätteen jätehuolto, **jos jätteen haltija tätä muun palvelutarjonnan puutteen vuoksi pyytää**
 - ja jäte laadultaan ja määrältään soveltuu kuljetettavaksi tai käsiteltäväksi kunnan jätehuoltojärjestelmässä.
- 1.1.2020 lähtien palveluntarjonnan puutteen todentamiseen käytetään Materiaalitori.fi -tietoalustaa, jota ylläpitää ja kehittää Motiva Oy.
- Lainmuutoksen taustalla on tavoite lisätä kuntien TSV-toiminnan läpinäkyvyyttä ja edistää jätemarkkinoiden toimintaa.

Materiaalitori: uusia käytäntöjä kuntien jätelaitosten yritysasiakkaille

- Yritys voi haluamallaan tavalla hankkia haluamansa jätehuoltopalvelut yksityiseltä toimijalta, kuten aikaisemminkin, tai valita yksityisen jätehuoltopalvelun tarjoajan Materiaalitorilta.
- Mikäli yritys haluaa kunnan jätelaitoksen TSV-palvelua yli 2000 eurolla vuodessa, tulee yrityksen ensin julkaista ilmoitus (tarjouspyyntö) Materiaalitorilla.
- Jos yritys ei saa lainkaan tarjouksia tai hinnaltaan tai laadultaan kohtuullisia tarjouksia Materiaalitori.fi:ssä 14 vuorokauden kuluessa ilmoituksen jättämisestä, yritys voi pyytää kunnan jätelaitoksen TSV-palvelua. Harkinnan kohtuullisuudesta tekee ilmoituksen julkaisija itse.
- Kunnan jätelaitos ja yritys tekevät TSV-palveluista sopimuksen, jonka kesto voi olla enintään kolme vuotta.

Materiaalitorin käytön erityistilanteita

- Materiaalitorin käyttövelvoitetta ei ole,
 - mikäli kyseessä on ennalta-arvaamaton kiire (esim. onnettomuustilanteet).
 - Alle 2000 € vuosirajan alle jäävä palvelutarve.
 - Näissä tilanteissa yritys voi pyytää palvelun suoraan jätelaitokselta.
- Jätelaitoksen on otettava kuorma vastaan siinäkin tapauksessa, kun yritys ei ole käyttänyt Materiaalitoria 2000 euron rajan ylittyessä (Eduskunnan ympäristövaliokunnan mietintö) > jätelaitos neuvoo oikean menettelyn jatkossa.
- Yrityksen tulee lisäksi huomioida, että kunnan jätelaitoksella ei ole velvollisuutta tarjota TSV-palveluita. Esimerkiksi tilanteet, jossa jätelaitoksen ympäristölupa ei mahdollista kyseisen jätteen vastaanottoa tai jätelaitoksen käsittelykapasiteetti on loppunut.

**Jätelakityöryhmän
mietintö 16.9.2019**

Taustalla EU:n jätesäädöspaketti

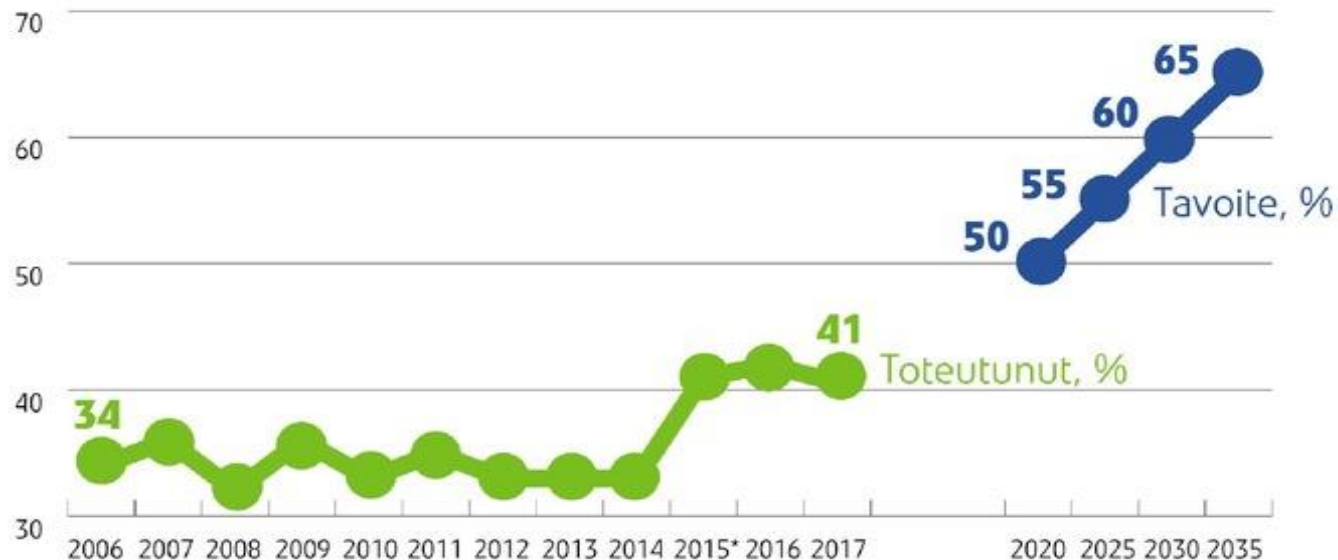
- Tuli voimaan 4.7.2018
- Pantava täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä 5.7.2020

4 direktiiviä, joilla muutetaan kuutta jätealan direktiiviä

- **Jätedirektiivin** muutos 2018/851
- **Pakkausjätedirektiivin** muutos 2018/852
- **Kaatopaikkadirektiivin** muutos 2018/850
- **Romuajoneuvo-, paristo- ja SER-direktiivien** muutos 2018/849

→ YM asetti 02/2019 työryhmän valmistelemaan jätelainsäädännön muutosten keskeisiä linjauksia. Työryhmän mietintö valmistui 16.9.2019.

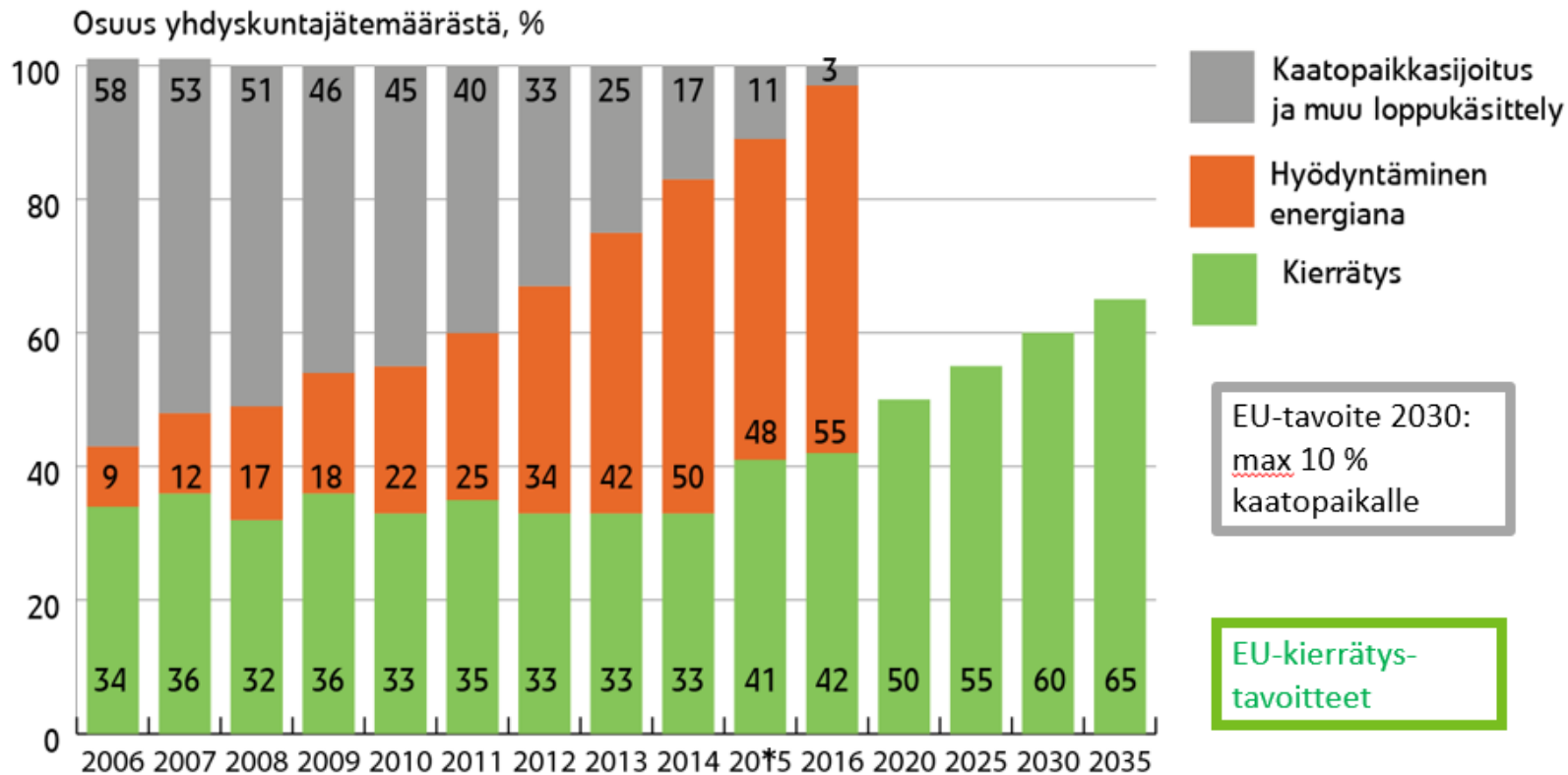
Yhdyskuntajätteen kierrätysaste ja tavoitteet

*Kuitupölkkausten tilastointimenetelmään tehtiin muutos.

Yhdyskuntajätteen jakautuminen eri käsittelytapoihin ja kierrätyksen tavoitetaso vuosille 2020-2035

Lähde: YM

*Kuitupakkausten tilastointimenetelmään tehtiin muutos.

LÄHDE: TILASTOKESKUS JA VALTSU

Komission varhaisvaroitusraportin suosituksia Suomelle yhdyskuntajätteen kierrätyksen lisäämiseksi

Vastuiden
selkeyttämistä ja
yhteistoimintaa

Taloudellisia ohjauskeinoja

Erilliskeräyksen
lisäämistä (kotitaloudet,
elinkeinotoiminta)

Neuvonnan lisäämistä

Kierrätystavoitteita

Jätelakityöryhmän mietinnön teemat

Jätelakityöryhmän ehdotus jätelainsäädännön muutosten keskeisistä linjauksista valmistui 16.9.2019 (yhteensä 247 sivua)

<https://www.ym.fi/jatesaadospaketti>

- Määritelmät
- Sivutuotteet ja jätteeksi luokittelun päätyminen (EoW)
- Jätteen synnyn ehkäisy ja uudelleenkäytön edistäminen
- Tuottajavastuu
- Kunnan vastuulla olevan jätteen kuljetuksen järjestäminen
- Yhdyskuntajätteen ja pakkausjätteen kierrätystavoitteet ja muut tavoitteet
- Yhdyskuntajätteen ja pakkausjätteen erilliskeräysvaatimukset
- Muut ohjauskeinot kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi
- Selvilläolo-, tiedonanto-, kirjanpito- ja raportointivelvollisuudet
- Jätteen kuljettajien ja välittäjien hyväksyminen jätehuoltorekisteriin

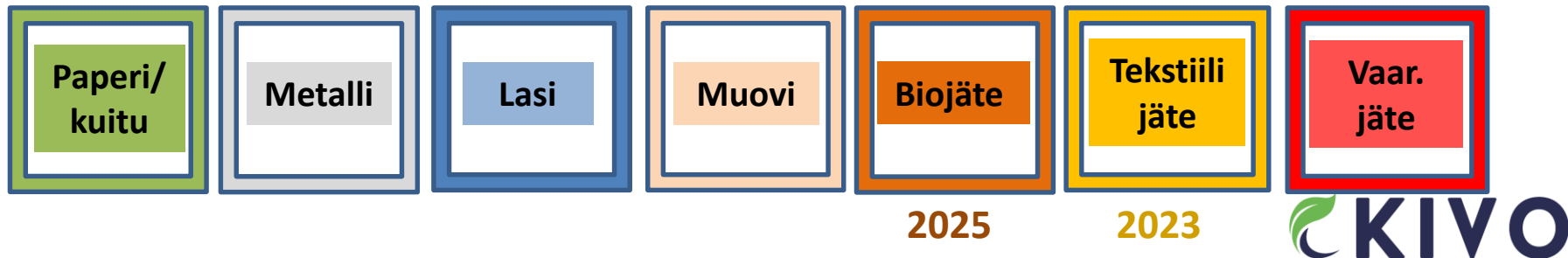
Mietinnön keskeisiä linjauksia: Muutosehdotus jätteenkuljetusjärjestelmiin

- kunnan vastuulle kuuluvan jätteen kuljetukseen liittyvästä **kaksoisjärjestelmästä luovuttaisiin**
 - *Kiinteiden jätteiden kuljetus kunnan järjestämisvastuulla*
 - *Saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetus kiinteistön haltijan järjestämisvastuulla*
- siirtymäajat
 - Kiinteiden jätteiden osalta tulee siirtyä *2-5 vuoden* mittaisen siirtymäajan kuluessa
 - lietteenkuljetuksissa tulisi siirtyä *viiden vuoden* siirtymäajan kuluessa, koskien myös niitä alueita, joilla on jo siirrytty kunnan järjestämiin lietteenkuljetuksiin (HSY, Lakeuden Etappi, Pirkanmaa, Lounais-Suomen jätehuolto)

Mietinnön keskeisiä linjauksia: Erilliskeräyksen merkittävä lisääminen

Tulossa sitovana jäteasetukseen:

- **Pakkausjätteet:** kiinteistökohtainen erilliskeräys taajamissa oleville kiinteistöille, joissa on vähintään 5 huoneistoa (toimeenpantava 2 vuoden kuluttua)
- **Biojätteet:** erilliskeräysvaatimus laajennettaisiin yli 10 000 asukkaan taajamissa kaikkiin kiinteistöihin (toimeenpantava 4 vuoden kuluttua)
- **Tekstiili:** alueelliset vastaanottopaikat (toimeenpantava 2023 alusta)
- kunta voi tarjota keräystä myös muille kuin velvoitetuille kiinteistöille
- jäteasetukseen erilliskeräysvelvoiterajat myös muille jätteen haltijoille (=elinkeinoelämä kg/vko)
- poikkeaminen mahdollista LCA- ja kustannusperusteisesti

Muita muutoksia: Jätehuoltorekisteriin hyväksyminen

- Jätteenkuljettajien ja välittäjien hyväksymismenettelyä jätehuoltorekisteriin pyritään sujuvoittamaan
- Hakemuksen johdosta tehtäisiin myös jatkossa valituskelpoinen päätös, mutta hyväksynnän edellytyksiä kevennettäisiin mm. poistamalla vakuusvaatimus. Viranomaisen tulisi kuitenkin tarkistaa maksujen laiminlyönnit ja ulosotossa olevat velat.
- Jätehuoltorekisteröinti keskitettäisiin yhteen ely-keskukseen.

Muutoksen aikataulu

- YM valmistelee hallituksen esityksen jätelain muuttamiseksi työryhmän ehdotuksen pohjalta
- Lopullinen laki saattaa poiketa työryhmän mietinnöstä merkittävästi
- Hallituksen esityksen eduskuntakäsittely 2/2020
- Lakimuutokset voimaan 7/2020

Jätetietojärjestelmän kehittäminen

- Jätedirektiivissä säädettyjen uusien seuranta-, kirjanpito- ja raportointivaatimusten toimeenpano asettaa merkittäviä lisävaatimuksia jätetiedon keräämiselle > vaiheittainen toteutus
- Perustetaan lisäksi siirtoasiakirjarekisteri

SUOMEN KIERTOVOIMA
CIRKULÄRKRAFT FINLAND

KIITOS!

Johanna.routio@kivo.fi

